
HİRVATİSTAN'IN AB ÜYELİĞİNE YEŞİL IŞIK- 29 HAZİRAN 2011

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Dr. Erhan Türbedar, Dış Politika Analisti

TEPAV, 29 Haziran 2011

3 Ekim 2005te Türkiyeyle aynı anda müzakerelere başlayan Hırvatistan, Birliğin 28. üyesi olabilmesi için AB yetkililerinden yeşil ışık aldı. Hırvatistan ile müzakerelerin sona erdiği duyurularak, bu yılın sonuna kadar Katılım Antlaşmasının imzalanması, 1 Temmuz 2013te ise Hırvatistanın AB üyeliğine kabul edilmesi hedeflendiği belirtildi. Hırvatistan hükümeti müzakerelerin tamamlanmasını, Hırvatistan devletinin en büyük başarılarından biri olarak kutladı. Ne var ki Hırvatistandaki sayıca yaygın AB karşıtları hükümete meydan okumaya devam ediyor.

Hırvatistanın AB ile bütünleşme sürecinin iki aşamadan geçtiği söylenebilir. Birinci aşama 2000li yılların başına kadar olan, ikinci aşama ise 2000li yılların başından günümüze devam eden aşamadır. Birinci aşamada da Hırvatistanın ABye üyelik hedefi dile getirildi, ancak daha çok sözde kaldı. Birlik ile bütünleşme doğrultusundaki asıl adımlar 2000 sonrasında atıldı. Ancak AB ile bütünleşmenin bu aşaması da zorluklarla geçti. Her şeyden önce bazı Hırvat politikacılar ABden gelen eleştirileri Hırvat karşıtlığı veya ülkenin içişlerine karışma olarak algılamaya devam etti. Müzakere sürecinde Hırvatistana gereğinden fazla zorluklar yaşatıldığına inananlar da vardı.

Müzakerelere başlamak için Hırvatistan savaş suçu işleyen bazı Hırvatları yakalayıp, eski Yugoslavya Uluslararası Ceza (ICTY) Mahkemesine teslim etmek zorunda kaldı. Oysa Hırvatlar 1990ların ilk yarısında kurtuluş savaşı yürüttükleri gerekçesiyle, savaş suçu işlemiş olmakla itham edilemeyeceklerine inanıyorlardı. Savaş suçları konusu Hırvatistan toplumunda hassasiyet arz etmeye devam ediyor.

2009 yılında Hırvatistanın yeni Başbakanı olarak göreve başlayan Yadranka Kosor, AB ile müzakerelerin sonlandırılmasını temel önceliği olarak belirlemişti. Bu kapsamda, sınır anlaşmazlığından kaynaklanan, Hırvatistanın AB yolundaki Sloven engelini aşmak zorunda kaldı. Ardından Kosor yolsuzluklara karşı mücadelede önemli adımlar attı. Görevini kötüye kullanma ve yolsuzluk suçlamalarıyla, aralarında Hırvatistanın bir önceki başbakanı Ivo Sanaderin de olduğu yüzlerce kişiye karşı soruşturma başlatıldı, tutuklamalar yapıldı.

Hırvatistan Hükümetinin koşulları yerine getirmedeki ısrarlı tutumu sayesinde AB ile müzakere sürecine nokta koyuldu. Ancak ABye üyelik mücadelesi Hırvatistan Hükümeti açısından henüz sona ermiş değildir. Çünkü Hırvatistanın üyelik müzakereleri kapsamında taahhüt ettiği reformlar denetlenmeye devam edecek. Diğer taraftan, AB üyeliğini desteklemeyen Hırvatların ikna edilmesi gerekecek. ABnin genel imajının Hırvatistanda pek olumlu olmadığı uzun süreden beri biliniyor.

Örneğin, ABnin kamuoyu

araştırmalarından sorumlu birimi Eurobarometrenin 18 Şubat 2011 tarihli raporuna göre, ankete katılan Hırvatların yüzde 27'si AB üyeliğini faydalı, yüzde 29'u ise zararlı buluyor. Ankete katılanların yüzde 41'i de Hırvatistanın AB üyeliğini ne faydalı, ne de zararlı görüyor. Güncel kamuoyu yoklamaları ise, Hırvatistanın AB üyeliğini destekleyenlerin yüzde 50'nin altında kaldığına işaret ediyor.

Hırvatistanın bağımsızlığı için savaşmış ve daha milliyetçi duruşta olanlar, AB üyeliğinin ülkenin egemenliğine zarar vereceğine inanıyor. Bu yüzden Hırvatistanın üst düzey yetkilileri, AB üyeliği ile Hırvatistanın daha güvende olacağı, daha etkili ve daha itibarlı bir ülkeye dönüşeceği yönünde mesajlar vererek, söz konusu üyeliği Hırvatistan bağımsızlığı ve egemenliğinin son aşaması olarak gösterilmeye çalışılıyor. Bu konuda Brükselden de destek geldi ve üyelik müzakerelerinin sonlandırıldığı duyurusu, Hırvatistan bağımsızlık tarihinin 20. yıldönümüne denk gelecek şekilde yapıldı.

AB üyeliğine karamsarlıkla yaklaşan ikinci kesimde refah seviyesi daha düşük olanlar yer alıyor. Bu kesimde AB üyeliğinin hayat pahalılığını yükseltebileceği endişesinin bulunduğu gözüküyor. Diğer taraftan, işsizlik oranı yüzde 18 civarında olan, ayrıca bu yılki ekonomik büyüme oranının yüzde 2'nin altında kalacağı tahmin edilen Hırvatistanın, AB şirketlerinin rekabeti karşısında da sorunlar yaşayabileceğinden endişe edenler bulunuyor.

Katılım Antlaşmasının imzalanmasını izleyen 30 gün içinde, Hırvatistan AB üyeliğine ilişkin bir halkoylaması düzenlemek zorunda kalacak. Ülkedeki yaygın AB karşıtlığıyla baş etmek ümidiyle, 2010 yılında gerçekleştirilen bir anayasa değişikliğiyle halkoylaması koşulları hafifletildi. Şöyle ki halkoylamasının başarılı olması için kayıtlı seçmenlerin mutlak çoğunluğu değil, oy hakkını kullananların mutlak çoğunluğu yeterli olacak. Yine de AB üyeliğine yönelik desteği artırmak için, Hırvatistan yetkilileri önümüzdeki aylarda yoğun kampanya yürütmek zorunda kalacak.

Kaynak/Source: